

Enligt sändlista

Beslut om delvis upphävande samt utvidgning av naturreservatet Lunnedet i Karlskoga kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Örebro län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att upphäva de delar av naturreservatet Lunedet (beslutat av Länsstyrelsen 1987-01-16, dnr 11.131-1964-80) som omfattar fastigheterna Lunnedet 2:48-2:62 och som visas som "upphävande" i beslutskartan.

I enlighet med 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken ska intrånget i naturreservatet kompenseras genom att utvidga naturreservatet med två ytor enligt beslutskartan. Det tillkommande området vid Knapped (område A i beslutskartan) är en del av fastighetsområdet Lunnedet 2:5>1. Det tillkommande området vid Knappfors utgörs av fastighetsområdet Lunnedet 2:5>2 (område B i beslutskartan).

Naturreservatet ska ha den geografiska omfattning som framgår av beslutskartan och som slutligen märks ut i fält.

Länsstyrelsen beslutar att naturreservatets stavning ska ändras från Lunedet till Lunnedet i enlighet med gällande fastighetsbeteckningar.

För de tillkommande delarna ska beslutet om att bilda naturreservatet Lunedet från 1987-01-16 gälla avseende syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 4 §, 5 § första och andra styckena och 30 § miljöbalken (bilaga 3). Dessutom ska nedan angivet tillägg till syftet gälla för den tillkommande ytan skogsmark. För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 6 § att nedan angivna föreskrifter ska gälla för de tillkommande delarna av naturreservatet Lunnedet.

Länsstyrelsen beslutar vidare att fastställa bifogad komplettering till den gällande skötselplanen (daterad 1987-01-16), med tre skötselområden (skötselområde 53 och 54 vid Knapped och 55 vid Knappforsen) enligt bilaga 1.

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den 17 februari 2025 avseende den tillkommande delen av naturreservatet. Enligt samma bestämmelse gäller ordningsföreskrifterna omedelbart även om de överklagas.

Komplettering av syftet med naturreservatet för den tillkommande delen

Utöver det syfte som anges i Länsstyrelsens beslut att bilda naturreservatet, 1987-01-16, med diarienummer 11.131-1964-80 ska syftet med de tillkommande ytorna i reservatet även vara:
att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt att nyskapa värdefulla naturmiljöer. Skogsmarken, dess landformer och hydrologi samt andra ingående naturtyper, liksom dess biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Syftet i den tillkommande skogsmarken ska tillgodoses i huvudsak genom att dess naturtyper, flora och fauna utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer. Som återställningsåtgärd med efterföljande fri utveckling kan röjning, ringbarkning eller fällning av gran komma i fråga för att gynna lövträd, liksom åtgärder för återställning av den naturgivna hydrologin och vegetationen i våtmarker. Åtgärder kan vidtas för att begränsa eller eliminera förekomsten av främmande arter.

Komplettering av reservatets föreskrifter enligt 7 kap. 6 § om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla avseende den tillkommande delen

1. Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Underhåll och utvidgning av parkering enligt beslutskartan.
3. Uppsättning och underhåll av informationstavlor om reservatets byggnader, kulturlämningar, natur, geologi, flora och fauna.
4. Underhåll av vandringsleder, vindskydd, rastplatser och andra anläggningar för det rörliga friluftslivet.

5. Avverkning eller på annat sätt borttagande av främmande arter såsom contortatall, lärkträd, ädelgran, kanadensiskt gullris och blomsterlupin med mera.
6. Røjning, ringbarkning och fällning av gran i skogsmark.
7. Återställning av hydrologi i våtmarker inom område A i beslutskartan.
8. Avverkning eller ringbarkning av konkurrerande träd i anslutning till enstaka särskilt värdefulla äldre naturvärdesträd.
9. Gräsklippning, trimning och røjning av parkartade delar i det till kommande området vid Knappfors (område B i beslutskartan).
10. Røjning och fällning av träd och buskar vid kulturlämningar.
11. Undersökning och dokumentation av djur-, växt- och svamparter samt mark- och vattenförhållanden.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna för den tillkommande delen ska inte utgöra hinder för:

- a) Byggnation av fiskväg i samband med omprövning enligt den nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften.
- b) Biotopvårdande åtgärder i vattendrag genom återföring av stenar och block i Knappforsen.
- c) Dammägaren att framföra motordrivna fordon för att kunna genomföra drift och underhåll samt upprätthålla dammsäkerheten.

Beskrivning av ärendet

Naturreservatet Lunedet inrättades år 1987 av Länsstyrelsen.

Karlskoga kommun är markägare och förvaltare av naturreservatet.

Karlskoga kommun skickade den 22 juni 2023 in en begäran om upphävande av del av naturreservat samt ändring av reservatsbestämmelser. Kommunen yrkar på följande ändring:

”Dels bör reservatsbestämmelserna ändras så att områdets inriktning för rekreation och friluftsliv blir tydligare, inkluderande att verksamheter och aktiviteter som stärker och utvecklar området kan

tillkomma utan alltför omfattande restriktioner. Det gäller förstås inte verksamheter som inskränker tillgängligheten och besöks-
möjligheten för besökare eftersom det är en del av syftet med området, utan andra restriktioner. Dels bör reservatsgränserna ändras så att privatägda bostadshus/fritidshus med tillhörande arrendetomter som är avstyckade kan friköpas och fränföras reservatet med dess reservatsföreskrifter. Samtidigt tillförs som kompensation andra ytor vars användning harmonierar med naturreservatet sociala inriktning – främst ytor vid Knappfors och Knapped.”

Kommunen önskar ta bort 15 avstyckade fastigheter med privatägda bostadshus/fritidshus från naturreservatet. Kommunen skriver i sin ansökan att en detaljplan kommer att uppföras som reglerar byggnadernas storlek, omfattning, utformning etcetera så att reservatets syften och besökarnas upplevelser inte påverkas negativt.

Kommunen skriver att arrendetomterna fanns innan naturreservatet bildades. Tomterna är privatiserade och har ur natur, kultur- och social synpunkt inget värde för reservatet. Kommunen anför även följande skäl till att upphäva delar av reservatet: ”Från flera av arrendehavarna har framförts önskemål om att stycka av och köpa marken då nuvarande situation upplevs otrygg. Det har bland annat lett till att vissa av husen har eftersatt underhåll, dels på grund av osäkerhet om framtiden, dels för att det inte går att belåna hus på ofri grund. Reservatsbestämmelserna komplicerar också boendet genom att det i princip krävs tillstånd från Länsstyrelsen för många åtgärder på arrendetomten, till exempel att fälla ett träd.”

Kommunens ansökan har föregåtts av en dialog med Länsstyrelsen om avstyckning av de aktuella tomterna. Länsstyrelsen skrev i yttrande om avstyckningen i ärende med diarienummer 407-4552-2020, följande: ”De tomter som föreslås avstyckas har ett begränsat värde för naturreservatets syfte eftersom de i huvudsak redan är ianspråktaga och privatiserade och således inte kan nyttjas av friluftslivet. En avstyckning i sig kommer inte förändra möjligheterna för den blivande ägaren att bruka fastigheten på annat sätt än idag eftersom reservatsföreskrifterna fortfarande gäller som tidigare. Om synnerliga skäl föreligger kan det bli aktuellt med ett upphävande av naturreservatet för de tomter som föreslås avstyckas.”

De fastigheter som avstyckades genom beslut av Lantmäteriet i Karlskoga år 2021 omfattar sammanlagt en areal på 22 772 kvadratmeter (cirka 2,3 hektar) och är följande:

Lunnedet 2:48 (5065 kvadratmeter)
Lunnedet 2:49 (2944 kvadratmeter)
Lunnedet 2:50 (1448 kvadratmeter),
Lunnedet 2:51 (2078 kvadratmeter),
Lunnedet 2:52 (1474 kvadratmeter),
Lunnedet 2:53 (881 kvadratmeter),
Lunnedet 2:54 (851 kvadratmeter),
Lunnedet 2:55 (1183 kvadratmeter),
Lunnedet 2:56 (739 kvadratmeter),
Lunnedet 2:57 (531 kvadratmeter),
Lunnedet 2:58 (1052 kvadratmeter),
Lunnedet 2:59 (934 kvadratmeter),
Lunnedet 2:60 (841 kvadratmeter),
Lunnedet 2:61 (1492 kvadratmeter),
Lunnedet 2:62 (1259 kvadratmeter)

I den gällande skötselplanen från 1987 utgör Röjudden som motsvarar fastigheterna Lunnedet 2:59, 2:60 och 2:61 ett eget skötselområde (skötselområde 39) med skötselålet tomtmark. Övriga tomter ingår i skötselområden med andra övergripande skötselål som till exempel kärrmark, lövblandskog, barrblandskog med lövinblandning och hävdad ängsmark med strandskog.

Utöver det begär kommunen att en del av fastigheten Lunnedet 2:9 omfattande cirka 7000 kvadratmeter tas bort från naturreservatet. Denna del består av det som tidigare använts som skidstuga och mark närmast runt denna. Enligt kommunen har det varit svårt att hitta användning för den tidigare skidstugan och om den och omkringliggande mark tas bort från naturreservatet skulle möjligheten att nyttja den öka. Risker är annars att den kommer att rivas.

Kommunen har föreslagit att reservatet ska utvidgas med två ytor vid Knappfors, cirka 9400 kvadratmeter (0,9 hektar), respektive Knapped, cirka 31 000 kvadratmeter (3,1 hektar). Området vid Knappfors utgörs av fastighetsområdet Lunnedet 2:5>2 medan området vid Knapped är en del av fastighetsområdet Lunnedet 2:5>1.

Syftet med naturreservatet

Beslutet att bilda naturreservatet Lunnedet 1987 gjordes med syftet att reservera ett större skogsområde med goda naturliga förutsätt-

ningar och ett flertal utbyggda anläggningar för rekreation och friluftsliv samt att möjliggöra en skötsel av skogen så att denna även i framtiden blir attraktiv för det rörliga friluftslivet. Syftet är också att genom anläggningar av olika slag möjliggöra och underlätta ett rikt differentierat friluftsliv inom området.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen bedömer att det föreligger synnerliga skäl att upphäva del av naturreservatsbeslutet. De 15 angivna avstyckade fastigheter som föreslås utgå ur naturreservatet består samtliga av ianspråktagen mark som saknar betydelse för att uppnå syftet med naturreservatet. I beslutet om bildande av Lunedets naturreservat från 1987 finns ett undantag att föreskrifterna inte ska utgöra hinder för fortsatt nyttjande av befintliga fritidshus och ianspråktagen tomtmark i anslutning till dessa. De 15 tomter som av Karlskoga kommun styckats av ligger samtliga i det som i skötselplanekartan anges som ”i huvudsak ianspråktagen tomtmark”. Således var största delen av denna tomtmark ianspråktagen redan då reservatsbeslutet togs 1987.

I skötselplanen från 1987 nämns i den allmänna målsättningen att Lunedet bör erbjuda alla besökare möjlighet till friluftsliv och rekreation hela året. Vid tiden för reservatets bildande var huvudattraktionerna bad på sommaren och slalomåkning på vinter. Vid bildandet fanns en intention att kommunen på sikt skulle kunna använda de byggnader som stod på ofri grund till uthyrning av friluftsbesökande. Dessa hus har fortsatt vara i privat ägo. Inom området erbjuds olika boendeformer genom tältcamping (skötselområde 23) och stugby (skötselområde 29). Idag föreligger inget behov att ha ytterligare uthyrningsstugor inom naturreservatet.

Länsstyrelsen bedömer att intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning genom utvidgningen vid Knappforsen och Knapped. Den upphävda ytan utgör sammanlagt cirka 2,3 hektar medan utvidgningen utgör cirka 4 hektar. I skötselplanen från 1987 lyfts kulturmiljön kring Knappforsen fram. Denna miljö utgör en centralpunkt för förståelsen av hur karlskogaborna levde och utnyttjade landskapet förr i Karlskogatrakten. Området ingår bara delvis i det befintliga reservatet. Den föreslagna utvidgningen av naturreservatet innebär att en stor del av kulturmiljön vid Knappforsen (område B i beslutskartan) inkluderas i naturreservatet, helt i enlighet med intentionerna i det ursprungliga beslutet.

Friluftsvärderna vid Knappforsen är höga och utvidgningen är helt i linje med syftet med naturreservatet. Området vid Knapped (område A i beslutskartan) består delvis av en lövsumpskog som har vissa naturvärden. Västra delen av detta område utgör utvecklingsmark där naturvärden och friluftsvärden kan utvecklas. Länsstyrelsen bedömer att med de föreskrifter som kommer gälla i den utvidgade delen får dessa delar ett skydd som är motsvarande eller starkare än de delar som upphävs.

Skälet för en namnändring av naturreservatet är att kommunen genom beslut av Lantmäterimyndigheten i Karlskoga den 29 juni 2015 ändrade stavningen av fastigheter inom trakten Lunedet (med ett n) till Lunnedet (med två n) eftersom detta anses av Lantmäteriet vara det ursprungliga sättet att stava platsens namn. Länsstyrelsen anser därför att namnet på naturreservatet ska ändras så att det följer god ortnamnsed enligt 1 kap. 4 § i Kulturmiljölagen.

Länsstyrelsen avvisar Karlskoga kommuns begäran om att områdets inriktning för rekreation och friluftsliv ska bli tydligare, med hänvisning till att verksamheter och aktiviteter som stärker och utvecklar området ska kunna tillkomma utan alltför omfattande restriktioner. Det framgår inte av kommunens begäran vilka ändringar av beslutet som behöver göras för att tillgodose detta önskemål. Länsstyrelsen tolkar skrivningen som att rekreation och friluftsliv tydligare ska betonas i syftet för reservatet och att vissa hindrande föreskrifter ska upphävas. Det framgår inte vilka föreskrifter som anses hindrande. En ändring enligt detta förslag skulle enligt Länsstyrelsens bedömning innebära en sådan försvagning av skyddet som kräver synnerliga skäl. Några sådana synnerliga skäl föreligger inte. Länsstyrelsen bedömer att syftet så som det formuleras i beslutet från 1987 i allt väsentligt lyfter fram friluftsliv som det främsta syftet för reservatsbildning. Bland annat är syftet att genom anläggningar av olika slag möjliggöra och underlätta ett rikt differentierat friluftsliv inom området. Det finns ett generellt undantag från föreskrifterna att de inte ska utgöra hinder för iordningställandet av de serviceanordningar som redovisats i fastställd skötselplan. Därmed anser Länsstyrelsen att en framtida utveckling av friluftslivet tillgodoses.

Länsstyrelsen avvisar kommunens begäran att den före detta skidstugan med omgivande mark ska utgå ur reservatet. Skidstugan ingår i skötselområde 48 "skidbacke" i den gällande skötselplanen. Hela detta skötselområde saknar idag användningsområde eftersom skidliften inte längre är i bruk. Det framgår inte av kommunens

begäran vilket användningsområde som byggnaderna och området kring skidstugan ska få. Till skillnad från de privata tomter som upphävs genom detta beslut saknas undantag i reservatsbestämmelserna för att utföra åtgärder omkring skidstugan. Länsstyrelsen ser en risk att området privatiseras om reservatsbestämmelserna upphävs. Länsstyrelsen bedömer därmed att ett upphävande skulle vara i strid med syftet för reservatet och att synnerliga skäl saknas för att upphäva denna del av naturreservatet. Det är lämpligt att skötselplanen revideras och att ett helhetsgrepp tas av detta skötselområde. Slalombacken och andra skötselområden som idag inte nyttjas så som var avsett i den gällande skötselplanen bör revideras så att skötsel mål och åtgärder bättre överensstämmer med dagens och framtida användning av Lunnedet-området. Länsstyrelsen bedömer att en revidering av skötselplanen är ett mycket omfattande arbete som bör göras grundligt och kräver en analys av hur natur- och friluftsvärdena bäst bevaras och utvecklas i framtiden. Länsstyrelsen ser gärna att detta arbete görs i samråd med kommunen och intresseorganisationer som använder Lunnedets naturreservat.

Den tillkommande delen berör till viss del en kraftverksdamm vid Knappforsen som är anmäld till nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften och är med i prövningsgruppen Gullspångsälven Nedre. Syftet med planen är att ompröva vattenkraften så att den får moderna miljövillkor. Detta innebär att en miljöanpassning behöver ske av anläggningen. En sådan anpassning kan innebära anläggande av en fiskväg som skulle kunna beröra utvidgningsdelen av naturreservatet inom Lunnedet 2:5. En byggnation av en fiskväg bör göras på det ställe där det gör mest naturvårdsnytta samtidigt som kulturvärden bevaras. Det kan visa sig att bästa platsen för en eventuell fiskväg är inom den del som nu utvidgas och därför behövs ett undantag från föreskrifterna. Knappforsen har historiskt sett rensats på sten som till viss del är upplagd i strandkanten. För att möjliggöra biotopvårdande återställning av denna rensning införs ett undantag i föreskrifterna för en sådan åtgärd.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 7 § miljöbalken får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 4-6 §§, om det finns synnerliga skäl.

Enligt 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken får beslut om upphävande eller dispens meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Av 7 kap. 30 § miljöbalken framgår att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

Av 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera framgår att länsstyrelsen ska fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat. Om det finns särskilda skäl, får skötselplanen fastställas efter det att beslutet om bildande av reservatet har fattats.

I avsnittet om god ortnamnssed i 1 kap. 4 § Kulturmiljölag (1988:950) framgår bland annat att ”namn som godkänts av Lantmäteriet ska i statlig och kommunal verksamhet användas i sin godkända form.”

Uppgifter om naturreservatet efter utvidgning

Namn:	Naturreservatet Lunnedet
NVR-id:	2000227
Kommun:	Karlskoga kommun
Lägesbeskrivning:	Naturreservatet ligger mellan sjöarna Alkvettern och Lonnen cirka 10 kilometer nordväst om Karlskoga.
Fastigheter:	Lunnedet 2:5, Lunnedet 2:9, Bofors 1:45.
Markägare:	Karlskoga kommun, Fortum Sverige AB
Areal:	190 hektar
Förvaltare av reservatet:	Karlskoga kommun

Ni kan överklaga beslutet

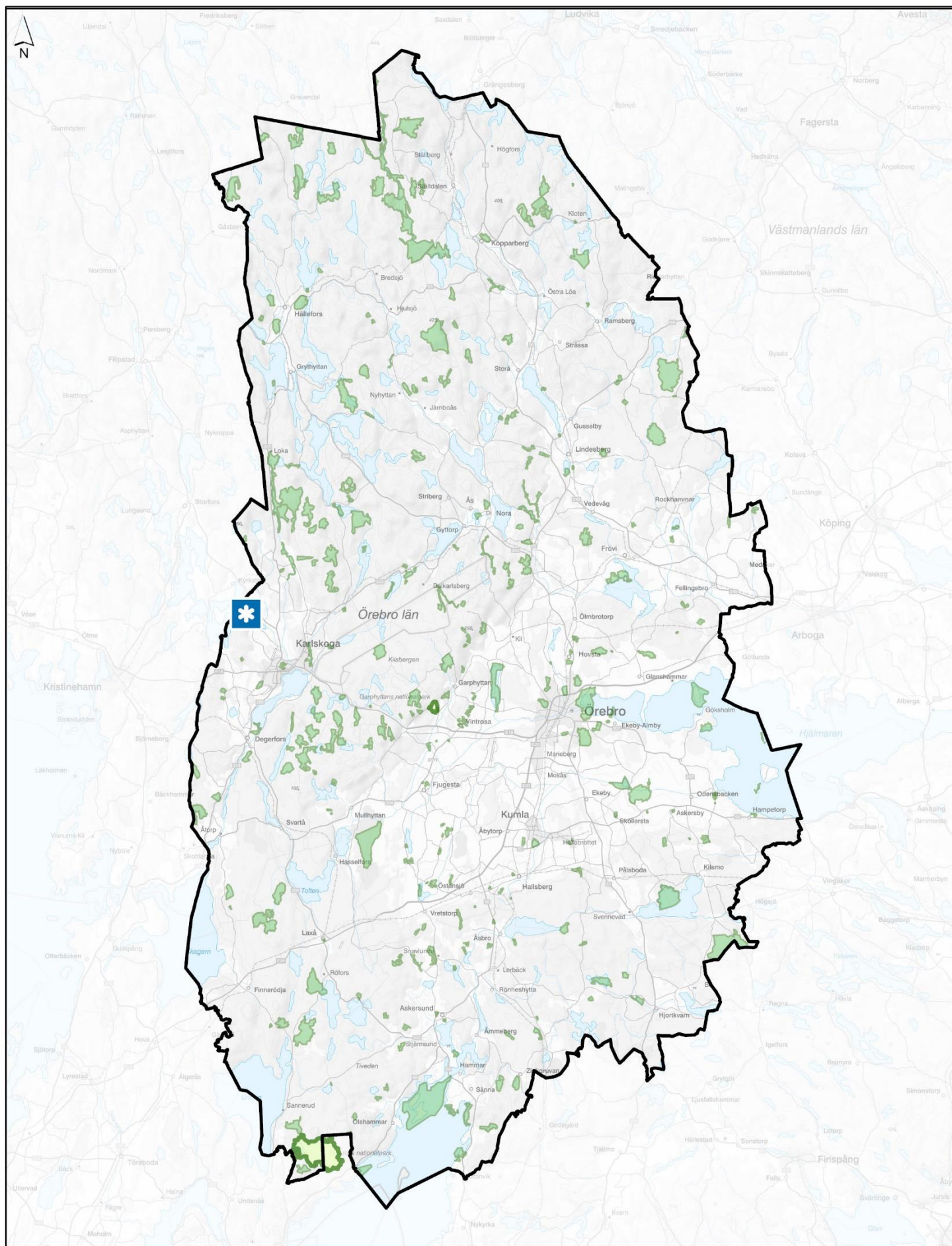
Se bilaga 2 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lena Rådström Baastad med naturvårdshandläggare Rolf Wedding som föredragande. I den slutliga handläggningen har även länsjurist Suri Örbratt am Ende och vikarierande enhetschef Erika Andersson medverkat.

Bilagor

1. Komplettering till gällande skötselplan
2. Överklagandehänvisning regeringen
3. Syfte, skäl och föreskrifter från beslut 1987-01-16 om bildande av naturreservatet Lunedet.

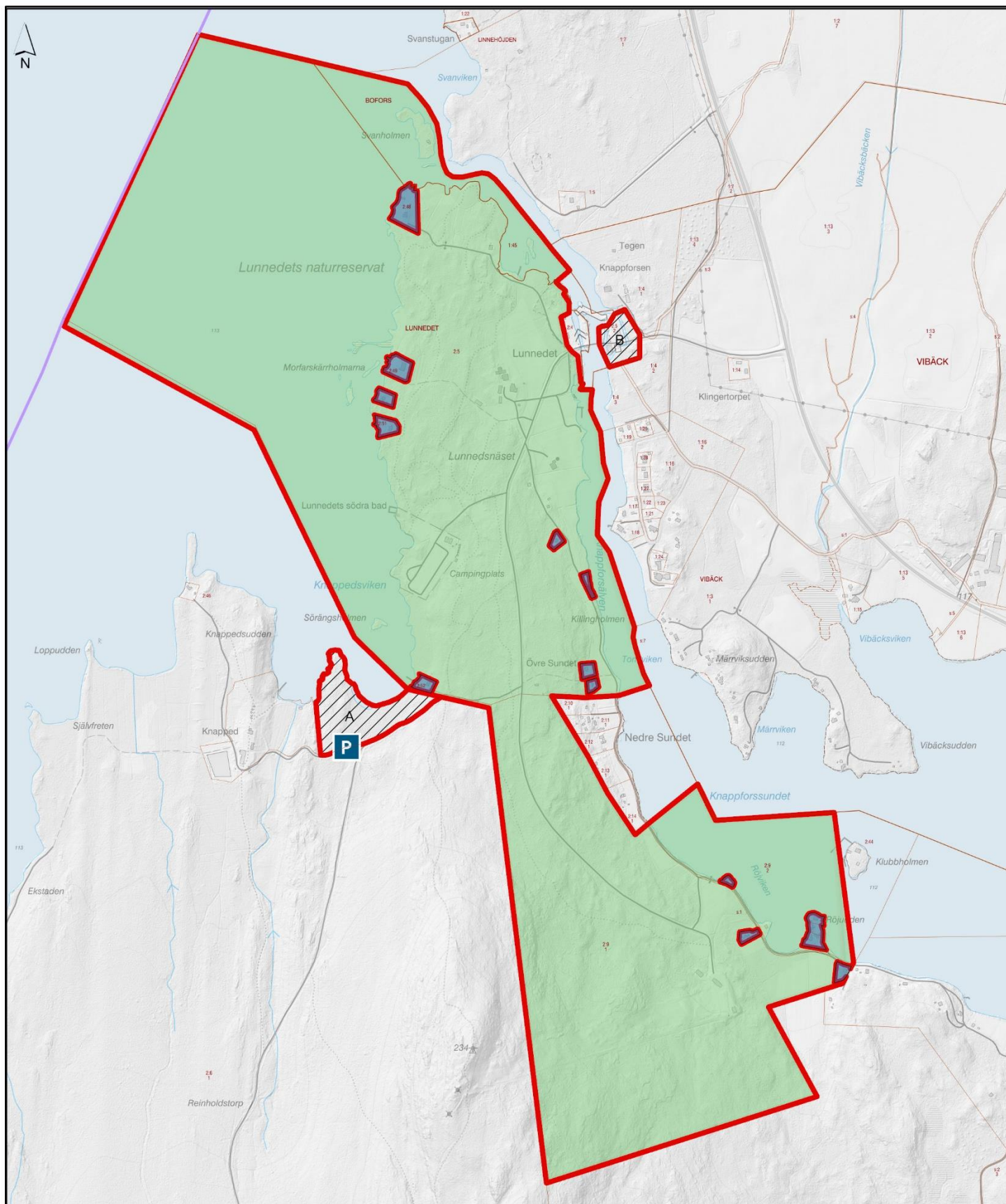
Översiktskarta för naturreservatet Lunnedet

- Befintliga naturreservat
- Nationalparker

Naturreservat enligt detta beslut

0 10 20 30 40 50 km

Beslutskarta för naturreservatet

Lunnedet

Karlskoga kommun
Beslutsdatum 2025-02-17
Dnr: 4310-2023

- Nytt beslut
- Beslut_1987
- Upphävande
- Utvidgning
- P Parkering och information

0 200 400 m

© Lantmäteriet
© Länsstyrelsen i Örebro län

Komplettering till skötselplan för naturreservatet Lunnedet i Karlskoga kommun

Knappfors handelsbod. Foto: Rolf Wedding

Denna kompletterande Skötselplan utgör bilaga 1 till beslut om delvis upphävande samt utvidgning av naturreservatet Lunnedet. Skötselplanen är ett komplement till den gällande skötselplanen daterad 1987-01-16 med diarienummer 11.131-1964-80. Kompletteringen innebär att tre nya skötselområden läggs till den befintliga skötselplanen.

Skötselplanen är upprättad av Rolf Wedding.

Plandel

Skötselområde 53, skogsmark vid Knapped (1,9 hektar)

Skötselområdet består av ett skogsområde vid Knappedsviken i sjön Alkvettern. Området avverkades år 2010 och består till största delen av ungskog dominerad av gran och björk med stort inslag av rönn. Enstaka tallöverståndare står kvar och någon låga och torraka av tall har lämnats vid avverkningen. Vid stranden på udden har en bård av träd lämnats av främst gran, tall och björk. Marken är relativt mager och fältskiktet domineras av blåbär och lingonris. Kruståtel, piprör, skogskovall, ekorrbär, liljekonvalj och örnbräken är exempel på vanliga kärlväxter. En stig som utgår från Knappeds kursgård går längs med stranden på udden. En zipline (linbana) över vattnet och en zipline-ramp finns på udden liksom ett vindskydd med stort underhållsbehov.

En parkeringsplats finns i anslutning till vägen som går längs södra delen av skötselområdet. Parkeringsplatsen är idag omkring 200-250 kvadratmeter och används främst av besökare till Knappeds lägergård. För att möjliggöra besökare även till naturreservatet kan parkeringsplatsen behöva utvidgas.

Bevarandemål

Skogen ska utvecklas till en lövrik blandskog med varierad åldersstruktur och med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor. Stranden ska vara lättillgänglig för friluftsliv och anläggningar för det rörliga friluftslivet ska finnas på udden.

Skötselåtgärder

- I huvudsak ska skogen utvecklas fritt.
- Vid behov friställa naturvärdesträd genom fällning eller ringbarkning.
- Vid behov röja uppkommande igenväxningsvegetation av gran för att gynna lövträd.
- Underhålla befintlig parkeringsplats och vid behov utvidga den med högst 300 kvadratmeter.
- Tillhandahålla soptunnor för allmänheten vid parkeringsplatsen.
- Underhålla zipeline med ramp på udden.
- Underhålla och markera leden som går ut till udden.
- Renovera och underhålla vindskyddet.
- Vid behov sätta upp och underhålla informationstavlor vid anläggningar för friluftslivet.

Udden ut i Knappedsviken. Foto: Rolf Wedding

Skötselområde 54, sumpskog (1,2 hektar)

Skogen utgörs av lövsumpskog med en stor andel klibbal men även hägg, glasbjörk och asp finns i trädskiktet. I fältskiktet finns arter som strätta, skogsfräken, kärtistel, topplösa, hultbräken och kärrviol. Vid stranden finns bland annat svärdsilja och bladvass. Äldre bäverangrepp har skapat lite död ved. Det är rikligt med klen död ved. Skogen har ingen längre kontinuitet. Enligt häradskartan från 1867 utgjordes det som idag är sumpskog till största delen av slåttermark, troligen fuktiga slåttermader. Så sent som på 1950-talet var västra delen åkermark och en stor del av skötselområdet fortfarande öppen mark. Igenväxningen bedöms dock gått så långt att de naturvärden som är kopplade till slätter och bete är borta. De främsta naturvärdena är idag kopplade till det lövträdsrika trädbeståndet och rikedomerna av död ved. Längs med gränsen till det befintliga naturreservatet och utmed med vägen är skogen yngre och domineras av gran. Några äldre björkar, aspar och en sälj står längs vägen.

Bevarandemål

Arealen sumpskog ska vara minst 1 hektar. Småskaliga naturliga processer, till exempel åldrande, avdöende och omkullfallna träd samt luckbildning, ska påverka skogens dynamik och struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas gamla träd, liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd. Hydrologin ska vara naturlig. Inga dränerande diken ska påverka området.

Skötselåtgärder

- Fri utveckling med intern dynamik.
- Vid behov gynna lövinslaget längs ytterkanterna på skötselområdet genom att fälla, röja eller ringbarka konkurrerande granar.
- Vid behov kan diken proppas eller läggas igen.

Skötselområde 55, Knappforsen (0,9 hektar)

Knappforsen har en lång kulturhistoria. Bergsmansgården Knappfors gård omnämns första gången år 1626. På den södra sidan om forsen uppfördes under 1650-talet den så kallade äldre "Knappforshyttan". I Knappfors färdigställdes år 1852 Knappfors sluss, som effektiviserade de transporter av tackjärn som gick sjövägen från Karlskoga och Nora bergslag till lastplatsen Sjöändan vid södra Bergsjön. Slussen i Knappfors förlorade sin betydelse under 1870-talet i samband med järnvägens utbyggnad.

Knappfors gård står fortfarande kvar norr om naturreservatet. Den äldre hyttan på västra sidan forsen är riven. Inom skötselområdet har även ett sågverk och en kvarn legat. Sågverket är i dag borta (L2020:1190). Kvarnbyggnaden som finns på platsen i dag byggdes 1868 på samma plats där det tidigare stått en äldre kvarn (L2020:1189). Lämningar från den andra hyttan, som byggdes 1871, ligger delvis inom den sydöstra delen av skötselområdet. Lämningen har beteckningen L1981:6912 i Riksantikvarieämbetets register.

De byggnader som finns inom skötselområdet i dag är en handelsbod, hantverkshuset (tidigare magasinsbyggnad), "röda ladan" och Knappfors kvarn. Knappfors kvarn som byggdes 1868 är byggd i materialet sintersten (slaggsten) och kallas därav ibland för sinterstenhuset. Även handelsboden och hantverkshuset är byggda i sintersten. Byggnaderna nyttjas idag för hantverk- och konstutställningar och försäljning och är öppna för allmänheten.

Inom skötselområdet finns också djurhagen med byggnader för smådjur. Tidigare har här hysts en liten djurpark med smådjur som varit öppen för besökare.

Naturmiljön i området är i huvudsak parkartad med klippta gräsmattor. Öster om djurhagen i anslutning till hyttlämningen växer en ung grandominerad skog. I djurhagen finns några äldre tallar och längs med vattnet står flera grövre alar.

Området genomskärs av en kanal. På det så kallade Malmtorget öster om kanalen finns idag en liten skogsdunge med en del hagmarksartade björkar och lönnar. Denna del har en relativt artrik flora med bland annat ett rikligt bestånd av vitpyrola.

Bevarandemål

Byggnader och anläggningar ska fortsatt vara i gott skick, tillgängliga och innehålla verksamhet som lockar besökare till området. Hyttlämningen och andra kulturlämningar inom området ska vara tillgängliga och försedda med lättillgänglig information.

Miljön vid byggnaderna och djurhagen ska utgöra en attraktiv parkmiljö med möjlighet till sittplatser i såväl sol som skugga. Djurhagen ska nyttjas till djurhållning och visning för allmänheten eller annan verksamhet som främjar friluftslivet. Den hagmarksartade halvöppna lundmiljön öster om kanalen ska bibehålls genom att äldre lövträd och tallar gynnas och uppkommande sly och gran tas bort. Vattnet ska fortsatt rinna igenom kanalerna som är viktiga för förståelsen och upplevelsen av kulturmiljön som helhet.

Skötselåtgärder

- Underhåll av byggnader.
- Gräsklippning, trimning och röjning av parkartade delar.
- Tillsyn och underhåll av informationstavlor och parkeringsplats.
- Röjning och gallring i skogb eklädda delar för att friställa värdefulla lövträd.
- Fällning av träd och buskar och röjning av sly som riskerar att skada fornlämningar, byggnader eller anläggningar.
- Underhåll av anläggningar, dammluckor, vägar, broar.
- Vid behov utveckla djurhagens användning till andra friluftsändamål.

På "Malmtorget" finns en hagmarksartad skogsdunge. Foto: Rolf Wedding

Förvaltning

Reservatsförvaltare är Karlskoga kommun.

Skötselplanekarta för naturreservatet

Lunnedet

Karlskoga kommun
Beslutsdatum 2025-02-17
Dnr: 4310-2023

Lunnedet_skötselområden

P Parkering och information

0 100 200 m

© Lantmäteriet
© Länsstyrelsen i Örebro län

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen i Örebro län antingen via e-post; orebro@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen i Örebro län, 701 86 Örebro.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om överklagandet kommer in senare kan det inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, orebro@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 80 00. Ange ärendets diarienummer. Finns uppe till höger på första sidan.

LÄNSSTYRELSEN
I ÖREBRO LÄN

PLANERINGSAVDELNINGEN

Naturvårdsenheten
byrådirektör
Göran Janzon

BESLUT

1987-01-16

1(4)

11.131-1964-80

Enligt sändlista

Bildande av naturreservat Lunedet i Karlskoga kommun

BESKRIVNING AV RESERVATET

Reservatets benämning: Naturreservatet Lunedet

Kommun: Karlskoga

Församling: Karlskoga

Fastighet: Stadsägorna 2885, 2886, 2888, 2894+2899, 6211

Lägesbeskrivning: Området är beläget vid sjön Alkvettern 10 km NV Karlskoga. Reservatet ligger inom topografiska kartbladet 1043 (Karlskoga NV) och ekonomiska kartbladet 104 74 (Rosen-sjö) samt har tyngdpunktskoordinaterna x=6587160 y=1421350.

Naturvårdsförvaltare: Fritidskontoret Karlskoga kommun

Markägare: Karlskoga kommun

Areal: 158,0 ha varav 90,8 ha mark och 67,2 ha vatten

Ärendets handläggning: Fritidskontoret inom Karlskoga kommun har under 1977 redovisat ett förslag till disposition och skötsel av fritidsområdet Lunedet i Karlskoga kommun. Kommunen har efter beslut i kommunfullmäktige i november 1980 överlämnat förslaget till länsstyrelsen med begäran att området avsättes som socialt naturreservat.

Kommunen har därefter upptagit förhandlingar med Karlstad stift ang förvärv av de delar av området som utgör kyrkans mark.

Kommunen bedömde 1984, efter upprepade förhandlingsomgångar, att förutsättningar för närvarande saknas att nå en uppgörelse med stiftsnämnden, varför man begränsar ansökan om naturreservatbildning till den del av området som enbart berör kommunens mark.

Länsstyrelsen har under 1985 i samråd med företrädare för fritidsnämnden i Karlskoga upprättat förslag till föreskrifter och skötselplan för området. Förslaget till skötselplan har sedan behandlats i länets skötselråd.

Förslaget har därefter remissbehandlats och med vissa smärre justeringar i skötselplanen tillstyrkts av kommunstyrelsen och statens naturvårdsverk.

Berörda ägare till fritidshus på ofri grund inom reservatområdet har getts tillfälle yttra sig över upprättade förslag.

GRUND FÖR BESLUTET

Lunedet utgör ett etablerat friluftsområde ett stycke nordväst om kommuncentret Karlskoga. Området bildar en barrskogsdominerad landtunga med en del öppen mark på en tidigare jordbruksfastighet omgiven av sjöarna Alkvettern och Lonnen. Inom området finns ett flertal anläggningar för rekreation och friluftsliv.

Utöver den del av Lunedet som nu omfattas av reservatbildning finns ett angränsande område som det på sikt är angeläget att infoga i reservatet, bl a för att kunna utveckla vissa anläggningar samt möjliggöra ett till friluftsintressena anpassat skogsbruk inom detta område.

Syftet med bildandet av reservatet är att reservera ett större skogsområde med goda naturliga förutsättningar och ett flertal utbyggda anläggningar för rekreation och friluftsliv samt att möjliggöra en skötsel av skogen så att denna även i framtiden blir attraktiv för det rörliga friluftslivet. Syftet är vidare att genom anläggningar av olika slag möjliggöra och underlätta ett rikt differentierat friluftsliv inom området.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogade karta som naturreservat.

RESERVATFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen (1964:822) samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt bestämmelser om naturvårdsförvaltningen skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden
2. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel
3. använda kemiska bekämpningsmedel
4. inplantera för området främmande växt- eller djurarter
5. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd utöver vad som medgivits i fastställd skötselplan
6. bedriva jakt eller upplåta jakträtt
7. utan länsstyrelsens tillstånd uppföra ny anläggning eller byggnad eller anlägga ny väg

Dessa föreskrifter skall ej utgöra hinder för iordningställandet av de serviceanordningar som redovisats i fastställd skötselplan och inte heller hindra fortsatt nyttjande av befintliga privata fritidshus och ianspråktagen tomtmark i anslutning till dessa.

B. Föreskrifter jämligt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området, som framgår av fastställd skötselplan.

C. Föreskrifter jämligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. göra upp eld annat än på särskilt anvisade platser
2. framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar och parkeringsytor
3. medföra ej kopplad hund
4. tälta eller ställa upp husvagn annat än på särskilt anvisade platser
5. rida annat än på vägar upplåtna för motortrafik och ev anvisade leder
6. fiska på annat sätt än med handredskap
7. lämna kvar snitselmarkeringar för tillfälliga spår eller orienteringskontroller efter genomförd aktivitet
8. på ett störande sätt använda radio, bandspelare el dyl
9. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

D. Bestämmelser jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Syftet med naturvårdsförvaltningen

Skötseln av skogen och de tidigare kulturmarkerna inom området skall syfta till att på lång sikt bibehålla högsta möjliga rekreativvärde, där skogliga åtgärder skall vidtagas med största möjliga hänsyn till friluftslivet.

Anläggningar och byggnader inom området skall i allt väsentligt disponeras för service och andra verksamheter med anknytning till områdets utbud av friluftaktiviteter.

2. Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservat genom att fastställa bifogade skötselplan, daterad 1986-09-16. Planen skall senast om 10 år omprövas med ledning av vunna erfarenheter.

3. Utmärkning av reservatets gräns

Reservatet skall utmärkas enligt Svensk standard (SIS 031 522).

4. Naturvårdsförvaltningen

Reservatet skall förvaltas av Karlskoga kommun, fritidskontoret

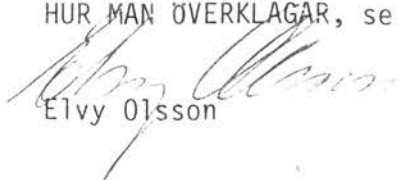
5. Samråd

Vid förvaltningen skall samråd ske med länsstyrelsen i frågor som inte regleras i skötselplanen eller eljest inte är av rutinkaraktär.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Elvy Olsson jämte ledamöterna Sven-Ove Cederstrand, Mats Sjöström, Rosa-Lill Wåhlstedt, Olle Skoog, Erik Johansson, Gunilla Holmström, Birgitta Lindahl, Gunnar Skagerlund, Eric Carlsson, Inger Lundberg, Sven Gadde, Rigmor Wallin, Ralf Hammarström och Karl Arne Löthgren.

I den slutliga handläggningen deltog även länsrådet Lars Öst-ring, tf förste länsassessor Magnus Enhörning, naturvårdsdirektör Ingvar Hallberg, bitr överlantmätare Christer Höijer, länsantikvarie Olle Lindqvist, bitr länsarkitekt Olle Karlsson samt byrådirektör Göran Janzon, föredragande.

./. HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bifogad besvärshänvisning.

Elvy Olsson

Göran Janzon

Dnr 11.131-1964-80

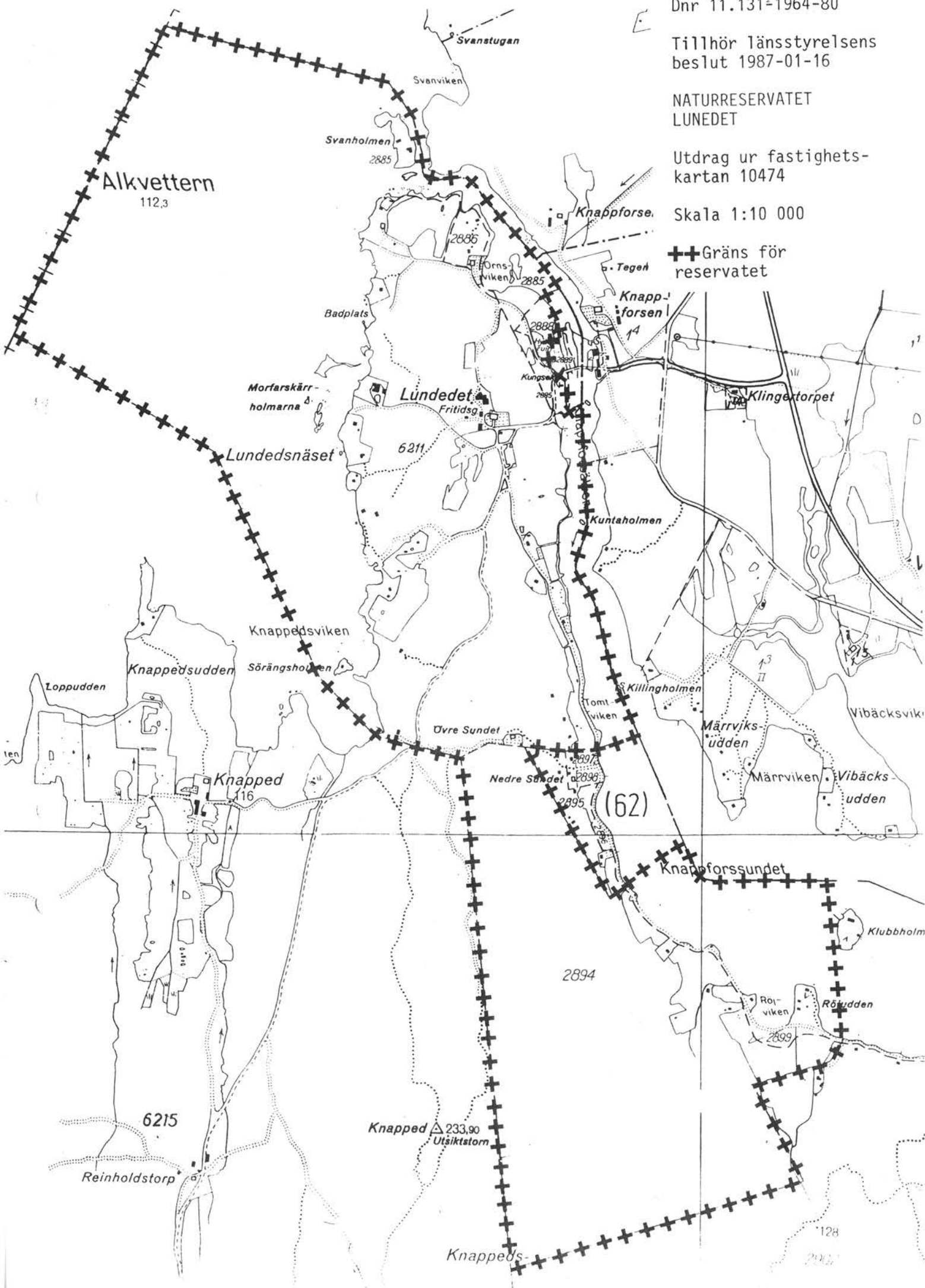
Tillhör länsstyrelsens
beslut 1987-01-16

NATURRESERVATET
LUNEDET

Utdrag ur fastighets-
kartan 10474

Skala 1:10 000

++ Gräns för
reservatet

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET LUNEDET

Planen är upprättad inom länsstyrelsen i samråd med Karlskoga kommuns fritidskontor våren 1985 och senast reviderad 1986-09-16.

Skötselplanen omfattar

Allmän beskrivning

1. Administrativ data
2. Grund för beslut samt föreskrifter
3. Översiktlig beskrivning av bef förhållanden

Plandel

1. Allmän målsättning
2. Disp och skötsel av mark och vatten
3. Anordningar för rekreation och friluftsliv
4. Tillsyn
5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen
6. Kartor i skala 1:4 000 utvisande skötselområden resp anläggningar

ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

<u>Skyddsform</u>	Naturreservat
<u>Objektnummer</u>	18 02 048
<u>Beslutsdatum</u>	1987-01-16
<u>Kommun</u>	Karlskoga
<u>Registerområde</u>	Karlskoga
<u>Läge</u>	10 km NV Karlskoga
<u>Area</u>	158 ha varav 67,2 vattenområde
<u>Markägare</u>	Karlskoga kommun
<u>Naturvårdsförvaltare</u>	Fritidskontoret Karlskoga kommun

2. GRUND FÖR BESLUT SAMT FÖRESKRIFTER

2.1 Grunden för beslutet

Lunedet utgör ett etablerat friluftsområde ett stycke nordväst om kommuncentrat Karlskoga. Området bildar en barrskogsdominerad landtung med en del öppen mark på en tidigare jordbruksfastighet omgiven av sjöarna Alkvettern och Lonnen. Inom området finns ett flertal anläggningar för rekreation och friluftsliv.

Utöver den del av Lunedet som nu omfattas av reservatbildning finns ett angränsande område som det på sikt är angeläget att infoga i reservatet bl a för att kunna utveckla vissa anläggningar samt möjliggöra ett till friluftssintressena anpassat skogsbruk inom detta område.

Syftet med bildandet av reservatet är att reservera ett större skogsområde med goda naturliga förutsättningar och ett flertal utbyggda anläggningar för rekreation och friluftsliv samt att möjliggöra en skötsel av skogen så att denna även i framtiden blir attraktiv för det rörliga friluftslivet. Syftet är vidare att genom anläggningar av olika slag möjliggöra och underlätta ett rikt differentierat friluftsliv inom området.

2.2 Föreskrifter

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden
2. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel

3. använda kemiska bekämpningsmedel
4. inplantera för området främmande växt- eller djurarter
5. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd utöver vad som medgivits i fastställd skötselplan
6. bedriva jakt eller upplåta jakträtt
7. utan länsstyrelsens tillstånd uppföra ny anläggning eller byggnad eller anlägga ny väg

Dessa föreskrifter skall ej utgöra hinder för iordningställandet av de serviceanordningar som redovisats i fastställd skötselplan och inte heller hindra fortsatt nyttjande av befintliga privata fritidshus och ianspråktagen tomtmark i anslutning till dessa.

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området, som framgår av fastställd skötselplan.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. göra upp eld annat än på särskilt anvisade platser
2. framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar och parkeringsytor
3. medföra ej kopplad hund
4. tälta eller ställa upp husvagn annat än på särskilt anvisade platser
5. rida annat än på vägar upplåtna för motortrafik och ev anvisade leder
6. fiska på annat sätt än med handredskap
7. lämna kvar snitselmarkeringar för tillfälliga spår eller orienteringskontroller efter genomförd aktivitet
8. på ett störande sätt använda radio, bandspelare el dyl
9. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

D. Bestämmelser jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Syftet med naturvårdsförvaltningen

Skötseln av skogen och de tidigare kulturmarkerna inom området skall syfta till att på lång sikt bibehålla högsta möjliga rekreationsvärde, där skogliga åtgärder skall vidtagas med största möjliga hänsyn till friluftslivet.

Anläggningar och byggnader inom området skall i allt väsentligt disponeras för service och andra verksamheter med anknytning till områdets utbud av friluftaktiviteter.

2. Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservat genom att fastställa bifogade skötselplan, daterad Planen skall senast om 10 år omprövas med ledning av vunna erfarenheter.

3. Utmärkning av reservatets gräns

Reservatet skall utmärkas enligt Svensk standard (SIS 031 522).

4. Naturvårdsförvaltningen

Reservatet skall förvaltas av Karlskoga kommun, fritidskont.

5. Samråd

Vid förvaltningen skall samråd ske med länsstyrelsen i frågor som inte regleras i skötselplanen eller eljest inte är av rutinkaraktär.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

Lunedet är ett populärt friluftsområde beläget ca 10 km nordväst om Karlskoga. Området besöks av såväl karlskogabor som besökare från andra kommuner, särskilt vintertid, då Lunedets slalombacke lockar skidåkare till platsen. Sommartid förekommer dessutom utländska besökare, framför allt från Tyskland och Holland.

Naturförutsättningarna för rekreation och friluftsliv är mycket goda i Lunedet. Terrängen är omväxlande med möjligheter till skogspromenader, skidåkning, bär- och svamplockning m m. Större delen av området utgöres av skogsmark, framför allt barrskog, men har en stor variationsrikedom. Intill gårdarna Lunedet och Knapped samt utefter Lonnen finns ängsmarker som är under igenväxning. I länsstyrelsens naturvårdsöversikt 1984 har huvuddelen av Lunedetområdet bedömts som mycket stora naturvärden för rekreation med få motsvarigheter i länet.

Miljön vid Knappforsslussen och Lunedets friluftsgård (Bergsmansgården) är rik på gamla byggnader och lämningar efter den forna hyttdriften m m. Detta område är av stort kulturhistoriskt intresse. Knappedsgården, som nedlades som jordbruk för ca 20 år sedan, ligger på en vacker moränhöjd omgiven av igenväxande ängs- och betesmarker. Under årens lopp, sedan kommunen 1951 inköpte fastigheterna Lunedet 1:2 och 1:3, har området successivt förbättrats för rekreation och friluftsliv. Idag finns ett flertal anläggningar för sommar- och vinterbruk som underlättar besökarens vistelse i området.

Sedan 1980 har som tidigare nämnts en hel del förändringar av området genomförts, varvid GPF 1983 föreslår en översyn av dispositionsplanen.

En utförlig beskrivning av natur- och kulturförhållandena vid Lunedet finns dokumenterad i Stefan Petterssons examensarbete 1979: "Lunedet förslag till disposition och skötsel." Här finns behandlat vegetation och landskapsbild, kulturmiljö/historik, hydrologi, geologi, klimat, markägförhållanden, befintliga anläggningar och anordningar för rekreation och friluftsliv. Intresserade hänvisas till detta material.

En bearbetning av ovannämnda examensarbete utgör Lunedet, disposition och skötsel, juni 1980, senast reviderad 1984-02-14 som i hög grad ligger till underlag för föreliggande skötselplan.

PLANDEL

1

ALLMÄN MÅLSÄTTNING

I fritidspolitiskt program för Karlskoga understryks vikten av att kommunen tar tillvara det kraftigt ökande intresset för friluftsliv, rekreation och fysisk aktivitet och härvid ställer anläggningar och naturområden till allmänhetens förfogande.

Vidare diskuteras hur man på olika sätt kan stimulera människor till att upptäcka vad den egna regionen har att erbjuda ur rekreationssynpunkt. Detta gäller framför allt de som tillbringar sin semesterledighet på hemorten. I GPF 1983 anges att "Lunedet ska utvecklas till karlskogabornas centrala friluftsområde. Lunedets alla möjligheter året runt för hela familjen bör även i fortsättningen betonas".

Dessa mål har fått styra förslaget till disposition och skötsel av Lunedets friluftsområde där huvudvikten lagts på förbättringar vad gäller friluftsliv och rekreation. Områdets natur- och kulturresurser bör även i framtiden utföra huvudattraktionen. Anläggningarna ses som ett hjälpmedel för att öka tillgängligheten och för att kanalisera besökare.

Lunedet bör erbjuda alla besökare möjlighet till friluftsliv och rekreation under hela året. I dag är huvudattraktionerna bad på sommaren och slalomåkning på vintern. Lunedet har resurser både vad gäller natur och kultur samt anläggningar i form av spår- och motionsstuga för ett betydligt mer breddat utbud under alla årstider.

I fritidsnämndens förslag till budget 1986 och långtidsplan 1987-1990 anges följande specificerade målsättning:

Lunedet ska successivt utvecklas till ett friluftsområde som:

- ger karlskogaborna ett allsidigt attraktivt närrekreativt område
- erbjuder möjligheter för turism hela året
- erbjuder olika boendeformer
- tar tillvara Lunedets natur- och kulturresurser
- erbjuder besökare året runt möjlighet till friluftsliv och fysiska aktiviteter
- gynnar det friluftsliv som är viktigt ur friskvårdande synpunkt
- har god tillgänglighet för alla besökare
- ger ökad förståelse för landskapets uppbyggnad och utveckling samt hur befolkningen i Bergslagen levde och arbetade förr
- ger en bra, balanserad kommersiell service i form av restaurang, kaffeservering, kiosker och närbutik
- ger ett rikt utbud av aktiviteter av såväl fysisk som kulturell karaktär

- genom en aktiv marknadsföring säljes till karlskogaborna och som turistmål
- genom utveckling och nybyggnationer komplettera områdets naturförutsättningar till en friluftsanläggning som på ett positivt sätt kan leva upp till angiven målformulering.

2 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

2.1 Allmän målsättning för mark och vegetationsvård

Utgångspunkten för vården av reservatet skall vara att på kort och lång sikt bibehålla en för den breda allmänheten attraktiv friluftslivsmiljö. Åtgärderna syftar även till att hålla de i dag öppna markerna kring gården Lunedet och längs Lonnen i fortsatt hävd.

Skötselplanen omspanner en tidsrymd av 15 - 20 år. Prioriteringen av angivna skogliga åtgärder framgår av skogsbruksplan i kap 2.6. Skötselplanen skall omprövas efter 10 år med ledning av de erfarenheter som under hand erhålls i samband med skötseln.

2.2 Hävd av skogsområden

2.2.1 Allmänt

Av det 174 ha stora planområdet utföres 80 ha av skogsmark, varav huvuddelen skall bedrivas som ett friluftsanpassat skogsbruk ("rekreationsskogsbruk") och mindre arealer undantas från skogsbruksåtgärder. Skogsmarkens åldersfördelning är tämligen ojämn i Lunedetområdet i dag. En stor del av skogsmarken utföres av skog i åldersintervallet 60 - 80 år. Åldersintervallerna 20 - 40 och 80 - 120 år är däremot underrepresenterade. Denna ojämn fördelning på åldersklasser skall successivt förbättras så att en jämn åldersfördelning kan uppnås. En överhållning av flera bestånd är nödvändig för att undvika alltför stora hyggesarealer. Vidare skall eftersträvas en flerskiktad, olikåldrig skog med ett större inslag av tall och lövträd än i dag.

De mest intensivt utnyttjade skogsområdena närmast friluftsgård, skidstuga, bad- och campingplatser samt vid Knappedsgården skall ej slutavverkas, utan gallras och föryngras genom blädningsskogsbruk. Inom urskogspartier och impediment skall skogen lämnas helt utan skogsbruksåtgärder, förutom borttagande av stammar, grenar och dylikt som utgör ett hinder på stigar. Växtplatser för i trakten mera ovanliga växtarter skall skötas på särskilt sätt. Inom delområden där särskilda anordningar för friluftslivet finns eller där sådana föreslås, t ex stugby, skidbacke, parkeringsplats m m, skall skogsvården anpassas till eller förbereda den aktuella markanvändningen.

Ett åtgärdsprogram för skogsskötsel har upprättats i form av en skogsbruksplan (bilaga 1.) i vilken ovan och nedan angivna principer har beaktats.

2.2.2 Omloppstid

För att åstadkomma en större åldersvariation än i ett konventionellt skogsbruk skall en förlängd omloppstid tillämpas samt sparande av vissa bestånd som urskogspartier ske.

Omloppstiden skall vara ca 100 år. Omloppstiden skall förlängas framför allt för tall som av de vanligaste skogsträden har störst förutsättningar att uppnå hög ålder, med bibehållen vitalitet. Marker med olika bonitet skall ha olika omloppstid. Ett ökat antal gallringar ger en förlängd omloppstid och därmed större arealer gammal skog. En jämn åldersfördelning skall i övrigt eftersträvas med lika stor areal i varje åldersklass upp till 100 år, samt en viss urskogsareal.

100 års omloppstid betyder naturligtvis ej att skogsbestånden endast skall bestå av träd mellan 1 - 100 års ålder, utan inslag i skogen av äldre träd skall finnas. Fröträd av tall kan sparas ytterligare en eller två generationer i den uppväxande skogen så att de uppnår en ålder av 200 - 300 år.

2.2.3 Avverkningsmetoder

I de mest intensivt utnyttjade delarna av friluftsområdet samt i vissa lövskogsområden skall skogen avverkas genom blädning, d v s bestånden ges en mera individuell trädvård. Dessa arealer skall ej slutavverkas eller gallras och röjas kraftigt, utan successivt avverkas och föryngras. Skogen kan vara mycket olikåldrig, tämligen gles och med en stor andel lövträd av olika arter. Mera omfattande gallringar kan dock behöva göras i dag i vissa områden för att förbereda vegetationen för den framtida markanvändningen. Vid vården av solitärträd på gårdsplaner och dylikt skall tillses att nya träd planteras, som kan överta de gamlas plats när dessa dör.

Hyggesarealer av storleken 0,25 - 3 ha kan upptas i de övriga skogsbestånden. Storleken skall anpassas efter naturliga gränser i terrängen. Ridåer och grupper av vegetation som klarar en friställning skall sparas tillsammans med fröträd, för att mildra ingreppets effekt. Ett avverkningsmoget bestånd kan uppdelas i flera smärre områden som avverkas med lämpligt mellanrum, då ungskog hunnit växa upp på de först avverkade delarna.

2.2.4 Föryngringsmetoder och trädslagsval

Föryngringen skall huvudsakligen ske genom självföryngring med hjälp av fröträd. Metoden är lämpligast där tall kan sparas som fröträd. Ett antal av 50 - 150 träd/ha kvarlämnas. Detta minskar intrycket av kal yta och fröträden kan också behållas i den uppväxande skogen för att öka åldersvariationen.

Plantering är lämpligast där man snabbt vill få upp önskvärd vegetation. Det är framför allt trädslagen gran och tall som är lämpliga att plantera. Gran planteras på fuktigare och näringsrikare mark medan tall sättes på torrare och fattigare.

Blandbestånd av tall, gran och lövträd skall i allmänhet eftersträvas samt en större andel tall och lövträd än i dag. För att ett bestånd skall upplevas som blandskog (av barr och löv) erfordras ett lövinslag av minst 25 %

I anslutning till livligt frekventerade delar av friluftsområdet bör lövträden gynnas särskilt.

På Lunedethalvöns norra del växer här och var småekar. Dessa skall alltid sparas vid skogsbruksåtgärder och ges möjlighet att utvecklas.

2.2.5 Röjningar

Under beståndets första 20 år skall i allmänhet två röjnigar utföras, en lövröjning när barrplantorna har en ålder av 5 - 10 år (0,5 - 1,0 m höga) och en slutlig röjning vid 10 - 20 års ålder (2 - 4 meter höga). I självföryngringar kan första röjningen uppskjutas tills beståndet blivit 2 - 3 meter högt. Detta ger ofta ett bra resultat. Röjningarna skall i allmänhet syfta till att skapa blandbestånd av barr och löv.

2.2.6 Gallringar

Under omloppstiden skall skogen gallras 3 - 4 gånger, en gång i åldersklass II, en gång i åldersklass III, en gång i åldersklass IV och eventuellt en fjärde gång. Vid varje gallring uttas ungefär 1/4 av totala trädvolymen. I första hand borttas de dåliga träden men också några av de bättre för att de kvarlämnade skall få tillräckligt utrymme. Ett tämligen rikligt lövinslag skall eftersträvas för att skogen skall ge intryck av blandskog. Gallringarna syftar till att ge en glesare och mera attraktiv skog, men samtidigt ge ett ekonomiskt utbyte från träd som annars skulle ha dött av sig själva. Gallringarna skall även ge en flerskiktad skog som ger yngre träd och buskskikt en chans att överleva. De är också viktiga för att ett fältskikt av bärris skall kunna utvecklas. Ingenting hindrar att gallringarna utföres tätare än ovan nämnda samt med lägre uttag varje gång.

2.2.7 Speciella hänsyn till friluftslivet vid skogsbruksåtgärder samt åtgärder som ej får vidtagas

För friluftslivet har framkomligheten en mycket stor betydelse. Det gäller såväl framkomligheten i terräng som utefter stigar. Åtgärderna i skogsbruket skall inte onödigtvis hindra friluftslivet. Stigar skall rensas från avverkningsavfall och bör ej användas som körvägar av skogsfordon. Avverkningsmetoden skall anpassas till rådande bärighetsförhållanden. Uttransport av virke skall ske när marken är frusen och torr. Det är önskvärt att lätt traktor och vinsch används i känslig terräng. Körskador på mark och kvarstående skog skall undvikas.

Toppar och annat avfall skall dessutom kapas ned så att det får kontakt med jorden varvid det förmultnar betydligt fortare, särskilt på mera näringsrika och fuktiga marker. Närmast friluftsgården skall hopsamling och bränning av ris i högar ske efter skogsbruksåtgärder.

Markberedning efter avverkning får endast ske genom fläckupptagning.

Kemisk bekämpning, hyggesplogning, gödsling och dikning är metoder som ej får förekomma i friluftsområdet.

2.2.8 Impedimentmarker, urskogspartier och speciella växtlokaler

För att skapa en större variation av växt- och djurliv i friluftsområdet skall vissa områden undantas från skogsbruksåtgärder eller skötas på speciellt sätt.

I urskogsområdena/impedimentmarkerna skall inga skogsbruksåtgärder vidtas utan träden skall lämnas att självdö och föryngras på naturligt sätt. Stigar som går genom sådana områden skall dock hållas fria från hindrande stammar och ris m m.

Speciella växtlokaler med t ex skogslind (*Tilia cordata*) och myskmåra (*Galium triflorum*) skyddas särskilt. I anslutning till myskmårans växtplats skall inga skogsbruksåtgärder vidtagas. Kraftigare miljöpåverkan i omgivningen skall undvikas. Runt skogslindsförekomsterna kan röjningar och gallringar ske i viss utsträckning.

2.2.9 Kolbottnarnas skötsel

I skogarna kring Lunedet finns talrika kolbottnar. Dessa är viktiga för förståelsen av det forna utnyttjandet av landskapet och de skall skötas på särskilt sätt, för att sparas så länge det är möjligt med hänsyn till deras begränsade "livslängd".

Stor försiktighet skall iakttas vid uttransport av virke och vid andra skogsbruksåtgärder, så att marken ej skadas genom spårbildning etc. De skall i allmänhet hållas fria från invandrande stigar trädvegetation och utgöra gläntor i skogen. Deras läge utefter gör detta särskilt angeläget, samt deras från omgivningen ofta avvikande flora. De östligaste kolbottnarna i delområdena 60 och 61 skall dock tillåtas att växa igen. Dessa kolbottnar har ett mycket tätt trädskikt utan undervegetation, där kolbottnens form framgår mycket tydligt.

2.2.10 Skogsbilvägar

Det befintliga vägnätet kan anses tillräckligt för det framtida behovet och bör ej byggas ut.

2.3 Hävd av betesmarker

Markerna runt gårdarna Lunedet har tidigare brukats som åker- och betesmarker. Dessa marker skall i viss utsträckning hållas öppna och åter öppnas där de nu är igenvuxna. På marker där skogsbete förekom skall dock skogsbruk bedrivas. Metoderna för att hålla landskapet öppet skall bestämmas av friluftslivets behov. De lämpligaste formerna för öppethållande i ett friluftsområde är slåtter och bete.

I dag betas ett mindre område söder om friluftskyrkan (delområde 27).

Vid utvidgning av betesarealen ska följande beaktas:

- I samråd med lantbruksnämnden kontaktas lantbruk med lämplig kreatursbesättning i Lunedets omgivning. Val av lämpligt djurslag och betesintensitet m m skall samtidigt ske.
- Stängseluppsättningar erfordras runt betesarealerna. För att medge passage av besökande anordnas stängselgenomgångar av lämpligt utförande, t ex grindar, rister och vinkelgenomgångar. Risten har stora fördelar eftersom den kan utnyttjas även vintertid för passage med skidor och den bör användas där så är nödvändigt.

- Vid valet av djurslag skall hänsyn tas till grässvålens kondition. Kvigor i åldern 8 - 14 månader kan vara lämpliga tillsammans med får. Eftersom djuren betar selektivt är någon form av samarbete önskvärt för att få en jämnare avbetning. Även kombinationen nötkreatur och häst kan ge gott resultat. Under betesmarkens återställandeskede vid Knapped måste manuell buskröjning och avslagning av tuvtåtel tuvor m m komplettera betesdjurens insatser.
- Bete kan ske ungefär från mitten av maj till mitten av november.
- Vid röjningarna för att iordningställa betesmarker skall grupper av lövträd och buskage sparas i betesmarken. Riset efter röjningsåtgärderna kan läggas i högar i skogsmarken och erbjuda då goda skydds- och häckningsplatser för småfåglar. Huvuddelen av riset skall dock brännas, men med hänsyn till djurlivet ej under senvår och försommar.

2.4 Hävd av slåttermarker

En stor del av gräsmarkerna är av flera skäl ej lämpliga att betas utan skall hållas öppna genom slåtter. Dessa ytor kan fungera som reservparkeringsplatser för bilar, för sport och spel, rastande m m. De erbjuder en blomsterprakt av olika ängsväxter som ej finns i området i övrigt.

Slåttern kan utföras manuellt eller med olika maskiner. Den skall utföras sent på sommaren för att flertalet ängsväxter skall ges möjlighet att producera frön. Juli - augusti är en lämplig tidpunkt. Det avslagna höet får kvarligga tills det har torkat för att växterna skall hinna släppa så många frön som möjligt och för att de avhuggna växterna skall skyddas mot alltför kraftig uttorkning. Därefter måste höet bortfraktas. Samtliga i dag öppna marker bör även framledes hållas öppna.

Ytor som används för reservparkering eller för särskilda arrangemang kan slås flera gånger årligen.

2.5 Viltvård, jakt och fiske

2.5.1 Viltvård

Skötseln av mark och vegetation skall bedrivas så att ett art- och individrikt djurliv gynnas. En riktig biotopvård är förutsättningen för att viltmiljön skall bevaras och förbättras. Förutom den mera allmänna skötseln av området kan särskilda åtgärder främja viltet. Exempel på sådana åtgärder är att

- artrika biotoper och impedimentmarker sparas, t ex skogsbryn, buskage på öppen mark, öar och halvöar, bergsbranter, bäck, raviner, alkärr och myrmarker i övrigt, hållmarker, strandskogar m m,
- enskilda träd sparas, t ex torrträd och stubbar, boträd för hålbbyggande fåglar, gamla träd, enbuskar m m,
- miljön intill räv- och grävlingssgryt sparas vid åtgärder i den omkringliggande terrängen,

- vid röjningar eldas ej alla rishögar upp, utan vissa sparas som tillhåll för småfåglar,
- dricksvattenplatser för det vilka får ej förstöras genom sönderkörning med skogsmaskiner etc.

Speciella anordningar kan komplettera den naturliga variationen i miljön:

- uppsättande av fågelholkar för olika fågelarter,
- vinterutfodring av älg, rådjur, hare och skogsfågel kan ske; exempel på lämpliga anordningar är foderplatser med kraftfoderautomater, lövhässjor, höhässjor, foderhäckar, saltstenar m m,
- anläggande av viltåker med t ex fodermärgskål, höstråg, havre och jordärtskockor som uppskattas av många djurarter såsom älg, rådjur, grävling och hare (vid Knapped finns för övrigt en vildåker i dag).

2.5.2 Jakt

Någon jakt förekommer ej på den mark kommunen äger i dag.

Jakt inom ett friluftsområde medför konflikter med den besökande allmänheten. Den medför också ur säkerhetssynpunkt stora risker. Inom det föreslagna planområdet skall därför ingen jakt förekomma. Endast s k skyddsjakt skall tillåtas. Om kommunen förvärvar markområdena söder och sydväst om nuvarande markinnehav övergår jakt-rätten till kommunen. Någon utarrendering för jakt skall således då ej ske, varken för högvilt eller småvilt.

2.5.3 Fiske

På kommunens fiskevatten vid Lunedet råder i dag fritt fiske. Fiskevattnets gräns markeras med bojar. I anslutning till friluftsgården skall uthyrning av fiskeutrustning ske såväl sommar- som vintertid. Karta visande fiskevattnets gräns tillhandahålls vid uthyrningen.

Efter tillstånd från fiskeristyrelsen kan utsättning av lämplig fisk t ex sik ske i Knappforsen, förslagsvis i fullvuxen storlek. Rotenonbehandling får ej förekomma.

2.6 Detaljbeskrivning och detaljåtgärder

Beskrivning och karta har indelats i skötselområden med ledning av tidigare upprättad områdesindelning och skötselanvisning i "Lunedet, dispositon och skötsel, 1980". Varje skötselområde har beskrivits med ledning av inventering varjämte angivits mål för skötsel, samt skötselåtgärder. Har inga skötselåtgärder ansetts behövas inom den närmaste 15-årsperioden har inga åtgärder angivits under den rubriken. Prioritering av åtgärder inom de olika skötselområdena framgår av bifogad skogsbruksplan för området.

<u>Skötselområde</u> 1	0,2 ha
<u>Beskrivning:</u>	Öar i älven med lövskog
<u>Mål:</u>	Blandbestånd av lövträd
<u>Skötselåtgärder:</u>	-
<u>Skötselområde</u> 2	0,5 ha
<u>Beskrivning:</u>	Tomtmark. Trädgård
<u>Mål:</u>	Bibehålles som trädgård med ekar
<u>Skötselåtgärder:</u>	-
<u>Skötselområde</u> 3	0,3 ha
<u>Beskrivning:</u>	Alskog med inslag av lönn och ek. Slagghögar
<u>Mål:</u>	Lövskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Slyröjning
<u>Skötselområde</u> 4	0,1 ha
<u>Beskrivning:</u>	Luckig lövskog med inslag av gran
<u>Mål:</u>	Lövskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Befintliga granar tas bort
<u>Skötselområde</u> 5	0,8 ha
<u>Beskrivning:</u>	Luckig lövskog med dominans av björk. Slagghögar
<u>Mål:</u>	Björkdominerad lövskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Slyröjning, plockhuggning
<u>Skötselområde</u> 6	1,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Luckig lövskog med inslag av tall. Nyligen gallrat
<u>Mål:</u>	Lundartad skog med al, björk, ek och asp
<u>Skötselåtgärder:</u>	Röjning i buskskiktet
<u>Skötselområde</u> 7	2,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Öppen ängmark, nyttjas för parkering

<u>Mål:</u>	Ängsmark. Ev iordningställes norra delen för camping
<u>Skötselåtgärder:</u>	Betas eller slås. Insynsskyddande vegetation anläggs om campingplats lokaliseras till området
<u>Skötselområde</u> 8	0,2 ha
<u>Beskrivning:</u>	Igenväxande ängsmark
<u>Mål:</u>	Lövskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	-
<u>Skötselområde</u> 9	0,8 ha
<u>Beskrivning:</u>	Blandskog av tall och björk
<u>Mål:</u>	Tall dominerad blandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Gallring av yngre björk
<u>Skötselområde</u> 10	1,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Barrblandskog med lövinslag
<u>Mål:</u>	Blandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Successiv föryngring genom plockhuggning och mindre luckor. Tall överhålls. Björk och asp lämnas som boträd. Slyröjning.
<u>Skötselområde</u> 11	1,6 ha
<u>Beskrivning:</u>	Igenväxande ängsmark
<u>Mål:</u>	Lövskog med luckor. Fri strandremsa längs stigen
<u>Skötselåtgärder:</u>	Röjning, gruppställning. Björk, sälg, asp gynnas
<u>Skötselområde</u> 12	0,3 ha
<u>Beskrivning:</u>	Blandskog
<u>Mål:</u>	Blandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	På sikt gallring varvid björk gynnas
<u>Skötselområde</u> 13	0,3 ha
<u>Beskrivning:</u>	Tomtmark kring privat fritidshus

<u>Mål</u>	Gles lövskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Gallring
<u>Skötselområde</u> 14	1,5 ha
<u>Beskrivning:</u>	Skärmställd tallskog
<u>Mål:</u>	Blandskog med bibehållande av gamla tallar
<u>Skötselåtgärder:</u>	Utvidgning av badstrand mot söder. Röjning i plantskog
<u>Skötselområde</u> 15	0,5 ha
<u>Beskrivning:</u>	Badstrand, gräsmatta, enstaka träd
<u>Mål:</u>	Badstrand med gräsytor och enstaka träd
<u>Skötselåtgärder:</u>	Gräsklippning, städning
<u>Skötselområde</u> 16	5,5 ha
<u>Beskrivning:</u>	Olikåldrig barrblandskog med lövinslag
<u>Mål:</u>	Blandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Gallring på sikt. Tall gynnas. Margranar sparas som undervegetation. Äldre gran plockhuggs på sikt
<u>Skötselområde</u> 17	0,3 ha
<u>Beskrivning:</u>	Yngre blandskog på f d åkermark
<u>Mål:</u>	Lövskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Slyröjning
<u>Skötselområde</u> 18	5,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Medelålders barrblandskog med inslag av lövträd
<u>Mål:</u>	Barrblandskog med lövträd i strandkant och bryn
<u>Skötselåtgärder:</u>	På sikt gallring där tall gynnas. Blädningsslucka tas upp längst i söder i kant mot område 19

<u>Skötselområde</u> 19	1,4 ha
<u>Beskrivning:</u>	Fröträdställd tall med ungskog
<u>Mål:</u>	Blandskog med överståndare
<u>Skötselåtgärder:</u>	Röjning
<u>Skötselområde</u> 20	2,5 ha
<u>Beskrivning:</u>	Badstrand, campingplats. Öppen mark + tall och lövträd
<u>Mål:</u>	Badstrand med öppen mark + enstaka träd av tall
<u>Skötselåtgärder:</u>	Parkskötsel
<u>Skötselområde</u> 21	0,8 ha
<u>Beskrivning:</u>	Barrbladskog på delvis hällmark
<u>Mål:</u>	Blandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	På sikt gallring varvid tall gynnas
<u>Skötselområde</u> 22	0,8 ha
<u>Beskrivning:</u>	Gles björkskog med en och rönn
<u>Mål:</u>	Hagmarksartad björkskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Plockhuggning. Yngre björk gynnas. Slyröjning
<u>Skötselområde</u> 23	1,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Gräsmatta
<u>Mål:</u>	Gräsmatta. Området söder om gångvägen kan disponeras som tältplats
<u>Skötselåtgärder:</u>	Slätter
<u>Skötselområde</u> 24	1,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Yngre gles björkskog
<u>Mål:</u>	Björkskog av hagmarkskaraktär
<u>Skötselåtgärder:</u>	På sikt gallring där björk gynnas

<u>Skötselområde</u> 25	0,7 ha
<u>Beskrivning:</u>	Trädgård till Bergslagsgården
<u>Mål:</u>	Tomtmark
<u>Skötselåtgärder:</u>	Trädgårdsskötsel. Nyplantering av utgångna fruktträd
<u>Skötselområde</u> 26	1,3 ha
<u>Beskrivning:</u>	Ängs/betesmark
<u>Mål:</u>	Ängs/betesmark
<u>Skötselåtgärder:</u>	-
<u>Skötselområde</u> 27	2,5 ha
<u>Beskrivning:</u>	Ängsmark delvis igenväxande. Strandskog
<u>Mål:</u>	Öppen mark
<u>Skötselåtgärder:</u>	Slyröjning, bete/slåtter. Röjning, gruppställning av strandskogen
<u>Skötselområde</u> 28	0,3 ha
<u>Beskrivning:</u>	Medelålders björkskog med en och rönnbuskar
<u>Mål:</u>	Björkskog av hagmarkstyp
<u>Skötselåtgärder:</u>	Parkskötsel. Befintlig gran tas bort
<u>Skötselområde</u> 29	6,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Luckig barrblandskog med lövinblandning
<u>Mål:</u>	Barrblandskog med löv
<u>Skötselåtgärder:</u>	Luckvis föryngring efterhand. Bra tall och björk sparas
<u>Skötselområde</u> 30	7,5 ha
<u>Beskrivning:</u>	Äldre barrblandskog
<u>Mål:</u>	Barrblandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Gallring varvid tall gynnas. Luckvis föryngring där granen är dålig

<u>Skötselområde</u> 31	1,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Kärrmark, lövblandskog
<u>Mål:</u>	Lundskog/kärr
<u>Skötselåtgärder:</u>	-
<u>Skötselområde</u> 32	0,2 ha
<u>Beskrivning:</u>	Tomtmark
<u>Mål:</u>	Tomtmark
<u>Skötselåtgärder:</u>	-
<u>Skötselområde</u> 33	7,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Grandominerad barrskog med lövinblandning bl a lind på två ställen
<u>Mål:</u>	Barrskog med lövinblandning
<u>Skötselåtgärder:</u>	Luckvis föryngring successivt. Bar björk och tall sparas. Lindlokalerna skyddas och konkurrerande träd och buskar tas bort
<u>Skötselområde</u> 34	1,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Igenväxande ängsmark och strandskog
<u>Mål:</u>	Lövskog och ängsmark med strandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Röjning och gruppställning av inkommande buskar i ängen och strandzonen
<u>Skötselområde</u> 35	0,8 ha
<u>Beskrivning:</u>	Igenväxande ängsmark med strandskog samt f d tomtplats
<u>Mål:</u>	Öppen ängsmark med strandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Slyröjning, gruppställning. Slåtter eller bete
<u>Skötselområde</u> 36	1,5 ha
<u>Beskrivning:</u>	Öppen ängsmark delvis hävdad. Strandskog
<u>Mål:</u>	Hävdad ängsmark med strandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Slåtter. Strandskog gruppställs

<u>Skötselområde</u> 37	0,3 ha
<u>Beskrivning:</u>	Igenväxande ängsmark delvis med planterad gran
<u>Mål:</u>	Lövskog. Området kan ev användas som campingplats
<u>Skötselåtgärder:</u>	Röjning och gruppställning. Björk och sälg gynnas
<u>Skötselområde</u> 38	0,3 ha
<u>Beskrivning:</u>	Lövkärr
<u>Mål:</u>	Lövkärr
<u>Skötselåtgärder:</u>	-
<u>Skötselområde</u> 39	0,4 ha
<u>Beskrivning:</u>	Tomtmark
<u>Mål:</u>	Tomtmark
<u>Skötselåtgärder:</u>	-
<u>Skötselområde</u> 40	1,5 ha
<u>Beskrivning:</u>	Åkermark
<u>Mål:</u>	Åkerbruk eller båtuppläggningsplats om småbåtshamn lokaliseras till Lunedet
<u>Skötselåtgärder:</u>	-
<u>Skötselområde</u> 41	0,8 ha
<u>Beskrivning:</u>	Gles granskog med tall- och lövinslag
<u>Mål:</u>	Blandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Överhålls och avverkas successivt luckvis. Tall och björk sparas
<u>Skötselområde</u> 42	1,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Olikåldrig blandskog. Skärm av gran och björk
<u>Mål:</u>	Blandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Successiv plockhuggning av äldre gran

<u>Skötselområde</u> 43	0,7 ha
<u>Beskrivning:</u>	Skärmställning av tall + enstaka gran + en aspdunge i söder
<u>Mål:</u>	Blandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Överhålles. Aspdungen lämnas som boträd
 <u>Skötselområde</u> 44	 1,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Tätvuxen blandskog
<u>Mål:</u>	Blandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Gallras
 <u>Skötselområde</u> 45	 3,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Granskog med lövinblandning
<u>Mål:</u>	Lövinblandad granskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Gallras. Asp och frisk björk sparas
 <u>Skötselområde</u> 46	 3,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Ungskog med löv- och barrplantor + tall- överståndare
<u>Mål:</u>	Blandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Röjning, tallöverståndaren sparas
 <u>Skötselområde</u> 47	 4,8 ha
<u>Beskrivning:</u>	Nygallrad olikåldrig granskog med lövinblandning
<u>Mål:</u>	Grandominerad blandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Överhålles. Befintlig asp sparas som boträd. Inga åtgärder
 <u>Skötselområde</u> 48	 5,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Skidbacke
<u>Mål:</u>	Skidbacke
<u>Skötselåtgärder:</u>	-

<u>Skötselområde</u> 49	1,4 ha
<u>Beskrivning:</u>	Stenig sluttning/rasbrant med högvuxen äldre granskog. Lokal med lind resp myskmåra
<u>Mål:</u>	Granskog med gammelskogspartier
<u>Skötselåtgärder:</u>	Behålles utan åtgärder. Området tillåts utvecklas mot urskog. Lokalerna med lind och myskmåra skyddas. Konkurrerande vegetation hålls efter
<u>Skötselområde</u> 50	1,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Talldominerad blandskog på hällmark
<u>Mål:</u>	Talldominerad blandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Överhålles. Inga åtgärder. Kan ev tillåtas utvecklas mot urskog
<u>Skötselområde</u> 51	9,3 ha
<u>Beskrivning:</u>	Olikåldrig granskog med lövinslag. Delvis luckigt och trasigt bestånd
<u>Mål:</u>	Blandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Fortsatt luckvis föryngring. Tall, björk och asp sparas
<u>Skötselområde</u> 52	2,0 ha
<u>Beskrivning:</u>	Glesväxande barrblandskog. Nygallrad
<u>Mål:</u>	Barrblandskog
<u>Skötselåtgärder:</u>	Luckvis föryngring där granen är dålig. Bra tall och gran lämnas som överståndare

Örslag till skogsbruksplan för nedet

2

Perioden 1986 - 2000 (1985-06-28)

Avd nr	Areal ha	Ålders- klass	Bonitet	Virkesför- m ³ sk/ha	Trädslags fördeln. T G L	Åtgärder 1 = 1985-90 2 = 1990-95 3 = 1995-2000						Anm
						park- skötsel	röj- ning	gallring	skärm- ställn.	luckvis föryngring	plock- huggning	
24	1,0	II	B22	65	316	-	-	-	-	-	-	
25	0,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Tomt
26	1,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Äng
27	2,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Äng
28	0,3	III	B20	-	109	x	-	-	-	-	-	
29	6,0	IV	G26	210	451	-	-	-	-	3	2	
30	7,5	IV	G24	200	550	-	-	3	-	2	-	
31	1,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Kärr
32	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Tomt
33	7,0	IV	G26	205	361	-	-	-	-	3	-	
34	1,0	I	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
35	0,8	I	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
36	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Äng
37	0,3	I	-	-	046	-	3	-	-	-	-	
38	0,3	II	-	-	0010	-	-	-	-	-	-	Kärr
39	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Tomt
40	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Åker
41	0,8	I/IV	G28	200	181	-	-	-	-	2	-	
42	1,0	III/IV	G28	120	073	-	-	-	-	-	2	
43	0,7	IV	T28	200	820	-	-	-	-	-	-	
44	1,0	III/IV	G28	240	343	-	-	1	-	-	-	
45	3,0	IV	G28	260	172	-	-	1	-	-	-	

Förslag till skogsbruksplan för Linedet

3

Perioden 1986 - 2000 (1985-06-28)

Avd nr	Area ha	Ålders- klass	Bonitet	Virkesför- m sk/ha	Trädslags fördeeln. T G L	Åtgärder 1 = 1985-90 2 = 1990-95 3 = 1995-2000						Anm
						park- sköttsel	röj- ning	gallring	skärm- ställn.	luckvis föryngring	plock- huggning	
46	3,0	I	T28	-	136	-	3	-	-	-	-	
47	4,8	III/IV	G24	150	082	-	-	-	-	-	-	
48	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Skld- backe
49	1,4	IV	G36	300	091	-	-	-	-	-	-	Urskog
50	1,0	IV	T24	175	541	-	-	-	-	-	-	
51	9,3	I/IV	G26	140	181	-	3	-	-	1	-	
52	2,0	IV	T26	180	541	-	-	-	-	3	-	

3 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

3.1 Vägar

Vägarna till och inom området är förhållandevis bra. Vissa vägsträckor behöver dock upprustas något. Upprustningen får ej bli så omfattande att vägarnas karaktär förändras. Vägförbättringen bör alltså endast avse själva vägbanan. Tillkommande anläggningar kan komma att medföra att vägnätet måste kompletteras.

3.2 Parkeringsplatser

Parkeringsplatsen på gårdet vid slalombacken behöver förstärkas för att klara senhöstens och senvinternas påfrestningar. En bussvändplats behövs också här. Parkeringsplatsen vid södra badet kan under vinterhalvåret utnyttjas av besökare till Knapped. Dessutom kan den användas som husvagnscamping, utan elplintar.

Ett byggande av en stugby förutsätter att parkeringsplatser anordnas i direkt anslutning till densamma.

Besökare till friluftskyrkan anvisas i dag till befintliga parkeringsplatser samt till föreslagna parkeringsplatser i anslutning till stugbyn. I närheten av kyrkan anordnas dock ett par platser för handikappfordon.

Parkeringsplatserna vid friluftsgården är för få. En utökning av antalet platser samt en vändplats för buss erfordras.

3.3 Kommunikationer

För den som är hänvisad till kollektiva transportmedel är det nästan omöjligt att nå Lunedet. I viss utsträckning kan Bjurtjärnsbussen användas under vardagar. Under lördagar och söndagar samt kvällstid finns dock inga förbindelser alls. Den kollektiva trafiken måste förbättras så att flera människor kan nå Lunedet.

3.4 Serveringar, butik m m

3.4.1 Kaffeservering

Friluftsgården har kaffeservering året runt. Under vintertid är öppethållandet inskränkt till helgerna. Skidstugan har kaffeservering alla dagar då backen är öppen. Skidstugans köks- och serveringsdel är underdimensionerad för det ökade antalet besökare som snökanonanläggningen och den nya liften medfört.

3.4.2 Matservering

Stallet har matservering under helgerna på sommartid. Önskemål har framkommit om enkla luncher även vardagar sommartid. Under hela året kan Stallet användas för beställningar.

Möjlighet till servering av varm mat av gatukökssortiment bör ordnas i skidstugan under vinterhalvåret.

3.4.3 Kiosksortiment m m

Kiosksortiment finns i skidstugan och friluftsgården. Bör även finnas i en reception. Förslag till byggnation under rubriken - reception.

3.4.4 Närbutik

Det bör finnas möjlighet att inhandla vissa dagligvaror.

Genom viss omdisponering av bef eller tilltänkta lokaler bör denna service kunna ordnas.

3.5 Motionsspår/Skidspår

Ett 5 och 10 km spår som påbyggnad av det befintliga 2,8 km spåret planeras. Spåren är användbara året om, både som motionsspår och som skidspår. Spåren skall förses med spänger över bäckar och fuktstråk samt eldplatser på attraktiva ställen. Rötter och stenar borttages och täta bestånd gallras intill spåren så att snön kan nå marken i ett jämnt snötäcke. För att kunna iordningställa dessa spår krävs att kommunen långsiktigt disponerar marken. Ett skidspår väster om vägen mellan slalombacken och friluftsgården bör iordningställas.

En spårcentral bör anordnas i anslutning till spårens startplats. 2,8 km spåret bör förses med el-belysning.

3.6 Camping

Lunedet utgör ett attraktivt läge för en campingplats. En förutsättning för att den accepteras i friluftsområdet är dock att den ej är alltför störande på andra aktiviteter i området. Under de senaste åren har husvagnscampingen ökat mycket kraftigt i Sverige. Samtidigt har då andelen tältcampare av det totala antalet campinggäster minskat. Detta ställer ändrade krav på standard på campingplatserna, exempelvis elplintar.

Den nuvarande campingplatsen vid södra badet har 60 st elplintar för såväl sommar som vintersäsong. Som komplement till campingplatsen kan parkeringsplatsen, som beskrivs under punkt 3.2, disponeras av husvagnar under vår och höst, dock utan elplintar.

En campingplats om ca 60 enheter iordningställs mellan friluftsgården och Ornsviken. Service ordnas genom komplettering av omklädningsbyggnaden. Insynsskyddande trädridå anläggs mot tillfartsvägen (delområde 7).

En campingplats om ca 60 enheter iordningställs i närheten av slalombacken. Service ordnas genom komplettering av skidstugan (delområde 37).

Del av område 23 kan nyttjas för tältcamping. Service ordnas genom komplettering av befintliga serviceanläggningar samt nybyggnation.

Campingplatserna får inte inkräkta på gräsytor avsedda för lek och spel m m i anslutning till friluftsgården. På övriga gräsytor kan dock tillfällig camping accepteras i samband med särskilda arrangemang med många besökare.

3.7 Bad

De befintliga badplatserna vid norra och södra badet behålles och förbättras successivt. Själva stranden iordningställs för ett större utnyttjande genom att trädskiktet gallras och mer slitagetålig flora gynnas eller eventuellt nyetableras. Småtor med gräs kan anläggas i den annars främst risdominerade fältskiktsvegetationen.

En del av södra badet görs handikappvänligt.

Naturliga badvikar och berghällar utefter Alkvetterns strand rustas upp och görs tillgängliga för allmänheten.

3.8 Stugby

Efterfrågan på stugor i Lunedet ökar. Läget för en stugby är beroende av vilken standard som önskas. Ett läge som från flera synvinklar är lämpligt är skogsområdet öster om infarten till södra badet (delområde 29). Dock är marken mycket blockig, varvid väg och eventuella ledningsdragningar kan komma att bli förhållandevis dyra.

3.8 a Reception

Se 3.20

3.8 b Scen

Se 3.21

3.9 Kulturmiljön kring Knappforsen

Det är angeläget att arbeta vidare med de intentioner som finns redovisade i 1980 års dispositionsplan. "Under mycket lång tid har bebyggelse funnits vid Knappforsen. I dag återstår huvudbyggnaden Knappforsen med tillhörande uthus, torpet Tegen samt kvarn, såg, lanthandel, vagnlider (kvarnstall), sluss, slussvaktarbostad, reparationssmedja, jordkällare, båthus (pråmhus), Kungseken, ruiner efter 2 hyttor (Lunedshyttan på västra stranden och Knappforshyttan på forsens östra strand), stora slaggstenshögar och bitvis mängder av kolstybb i marken. Denna miljö utgör en centralpunkt för förståelsen av hur karlskogaborna levde och utnyttjade landskapet förr i karlskogatrakten.

Ett kultur- och naturcentrum kan skapas här med hantverksaktiviteter, konstnärsaktiviteter, folklivsutställning, presentation av naturförhållanden m m under sommarmånaderna eller permanent.

Området som ingår bara delvis i föreslaget reservat men utgör ett lämpligt exkursionsobjekt för skolorna. Under friluftsdagar eller i den reguljära undervisningen kan aktiviteter här ingå som en del i t ex gymnastik-, biologi-, samhällskunskap- och ekologi- och historieundervisningen. Någon med god kunskap om hembygdens historia kan eventuellt anlitas som handledare. T ex kan järnets framställningsprocess förklaras, samhällsstrukturer, industri- verksamhetens inverkan på omgivningen, metoder vid framställningen av verktyg och husgeråd m m. I skogarna runt Lunedet finns mängder av gamla kolbottnar. De gamla byggnaderna bör renoveras och underhållas.

Byggnaderna som i dag ägs av AB Bofors, är ej tillgängliga för allmänheten. Det är mycket angeläget att denna värdefulla miljö öppnas och iordningställs för besökarna i friluftsområdet" och på sikt ev inlemmas i reservatet.

3.10 Vintersport - utförsåkning

I dag finns i området en skidstuga med serveringsutrymmen för ca 100 gäster, en slalombacke med 2 liftar och snökanonanläggning, en mindre tefatsbacke samt parkeringsplatser för drygt 350 fordon. (Angående parkeringsplatsen se under punkt 3.2).

Den befintliga slalombacken är 700 m lång och har en nivåskillnad på 115 m. För att kunna utnyttja denna på bästa sätt fordras att rörsystemet till snökanonanläggningen kompletteras.

Den befintliga belysningen som finns i backen bör utökas.

Slalombacken behöver kompletteras med en barnbacke som kan placeras norr eller söder om befintlig backe.

3.11 Skidstuga

Skidstugan byggdes i slutet av 1960-talet som ett komplement till den slalombacke som då fanns. Därefter har besöksantalet mångdubblats. Detta har i sin tur fått till följd att skidstugan är klart underdimensionerad. Serveringsdelen, köksdelen, "biljettkassan", besöksdelen, toalettutrymmen, entréhallen är alla livligt utnyttjade och klarar inte den dagsaktuella besöksfrekvensen.

Skidstugan bör därför byggas ut.

3.12 Leder

Kontakten mellan Karlskoga och Lunedet upprätthålls genom olika slag av leder. Förutom bilvägnätet (Filipstadsvägen) finns tre leder: vandringsled, "Lunedsspåret", cykelleden, "hyttleden" och båtleden Karlskoga - Filipstad.

3.12.1 Vandringsleden

"Lunedsspåret" går från f d Konsumbageriet (Odlingen) i Karlskoga till friluftsgården vid Lunedet. Den är 15 km lång. Leden är i dag främst lämpad för fotvandring, eftersom den bitvis går genom starkt kuperad terräng.

3.12.2 Cykelleden

Från Karlskoga till Lunedets friluftsområde går en cykelled förbi Kilstaverken, Espedalen och utefter Lonnens strand. Vägen har en betydligt lägre trafikintensitet än t ex Filipstadsvägen. Särskilt gäller detta sträckan Espedalen - Lunedet, som har en tämligen dålig standard. Befintligt skick och underhåll är acceptabelt för cykling på ordinära cyklar, men ej för cykling på typ racercyklar med tunna däck.

3.12.3 Båtleden

Lunedet ligger utefter det ca 6 mil långa attraktiva sjösystemet mellan Karlskoga och Filipstad.

3.16.2 Sopkär1 m m

Sopkär1, papperskorgar m m ska sättas upp på lämpliga platser inom friluftsområdet.

3.16.3 Vatten

Under 1983 ordnades vattenfrågan upp för befintliga anläggningar. Vattenfrågan för tillkommande anläggningar skall beaktas vid planeringen av dessa.

3.16.4 El

Eldistributionen åtgärdas hösten 1985 så att föreslagna anordningar kan försörjas med el.

3.17 Naturrum/Naturskola

Ett naturrum bör anordnas där man kan visa på landskapets växt- och djursamhällens uppbyggnad och samspelet dem emellan.

3.18 Övre Sundet

I denna lilla stuga planeras en öppen aktivitet.

3.19 Friluftskyrka

Karlskoga församling har flyttat Söderkyrkan till Lunedet. Detta läge ger närhet till friluftsgården och Stallet med dess serviceutbud.

3.20 Reception

Befintliga förhållanden med reception i samma utrymme som serveringsdelen i friluftsgården är oacceptabla. En utökning av receptionen är oundviklig i framtiden om man skall utveckla Lunedet. En nybyggnation måste därför till. Läget av denna är bl a beroende av vilka anläggningar som tillkommer. Ett läge i anslutning till friluftsgården torde ur personell synpunkt vara att föredra.

3.21 Scen

Behovet av en utescen är påtagligt. En lämplig placering av en permanent scen är vid gavel av ladan vid friluftsgården. Detta läge medför lä, stöd, kulissverkan samt möjlighet till eluttag. Stora fria ytor för publik finns också.

3.22 Bron vid slussen

Bron är i dag för smal för att rymma de olika aktiviteter som bedrivs härifrån. Man kör bil, promenerar, tittar på slussning, metar m m. En breddning är alltså önskvärd. Slussportarna medför dock att en breddning alternativt en konsolanordning är omöjlig att genomföra utan att slussportarna genomgripande måste förändras. Däremot bör någon form av breddning kunna ske mellan slussen och byggnaden med före detta lanthandel.

3.23 Fiske

Möjligheten att kunna utnyttja den fria fiskerätten i Lonnen och Alkvettern kräver vissa anordningar såsom fiskebryggor och båtuthyrning. Handikappanpassning av bryggorna är en självskriven förutsättning för att uppnå målet med att göra Lunedet tillgängligt för alla. Fiskevattnets gräns bör markeras med bojar.

3.24 Skyltning

En skyltning till Lunedet från de större anslutande vägarna är önskvärd. Bättre skyltning behövs generellt av hela friluftsområdet.

4 TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för tillsynen av reservatet.

5 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Föreslagna åtgärder under kap 2.6 är genomgående skogliga skötselåtgärder. Med hänsyn till att åtgärderna under överskådlig tid innebär uttag av gagnvirke i en eller annan form bedöms åtgärderna under den närmaste tiden ge inkomster som täcker utgifterna för avverkning och uttransport av virke även om detta tvingas ske med mindre rationella metoder. Ev nettoöverskott i samband med skötselåtgärderna förutsätts därvid användas för erforderliga investeringar enl kap 3.

Förslag till investeringsprogram och prioritering av åtgärder och nyanläggningar behandlas årligen i fritidsnämndens budgetarbete.

Dnr 11.131-1964-80

Tillhör länsstyrelsens
beslut 1987-01-16

NATURRESERVATET
LUNEDET

Utdrag ur fastighets-
kartan 10474

Skala 1:10 000

++ Gräns för
reservatet

